

отминават мълком разглеждания труд, тъй като в него намираме засегнати и разгледани още редица проблеми, действущи лица, изобразителни похвати, сцени, изписани с необичайна пластичност и пр., които в крайна сметка потвърждават казаното в една рецензия, че Иван Сарандев наистина притежава една „оригинална и цялостна концепция за личността и делото на писателя“. В тази цялостна концепция е отделено немалко място на художествените идеи и постижения, които определят трайността на творчеството на писателя и които го правят актуално и ценно както у нас, така и в чужбина. Но не само бележитиката, а и драматургията му, защото „той постави основата на българската философско-психологическа пиеса. И с това далеч изпревари своите съвременници, обричайки се на риска да остане неразбран. Един риск колкото благороден в очите на потомците, толкова труден и мъчно поносим за живия творец“. И ако Йордан Повков е преведан и четен в редица други страни, то това се дължи на „едно от най-големите завоевания на неговия талант: разработвайки български сюжети, рисувайки български типове, български отношения, той се издига до общочовешкото“. По тази причина, заключава Иван Сарандев, „той принадлежи не само на епохата, в която живя и отрази, а много повече на всички следващи епохи, на бъдещето. Тъкмо затова Повков е наш и на целия свят“. Един извод, добре аргументиран и защитен, с който не можем да не се съгласим и който наред с другите споделим на Иван Сарандев ни дава право да причислим труда му „Йордан Повков. Живен и творчески път. 1880—1937“ към големите успехи на нашата литературоведска книжнина за Йордан Повков.

Иван Сестримски

МЕТОДОЛОГИЧЕСКАТА ДИСКУСИЯ
(„ГРАНИЦИ И ВЪЗМОЖНОСТИ НА ЛИТЕРАТУРОЗНАНИЕТО“, сборник. С., 1986, Изд. на БАН)

Двадесетият век освен с огромните постижения на т. нар. практическо литературознание се характеризира с още един много съществен спор — проблемът за методологията на литературоведските изследвания. И ако за миналия век можем в най-добрия случай да споменим не повече от три основни направления в литературознанието и няколко немногочислени техни модификации,

то сега десетгодишното съществуване на една литературоведска школа се счита дори и от самите ѝ представители за прекалено дълъг период, самите те бързат да ревизират позициите си, за да предложат по-адекватна гледна точка, съобразена с постиженията, родени а т. нар. методологическа дискусия. Последните кетинги на парижкия структурализъм излизаха в края на седемдесетте години, а днес дори техните автори едва ли си мислят за тях с пълно убеждение. Да не говорим, че проблемите на структурализма отдавна вече не са в центъра на литературоведската дискусия. Двадесет години съществуват школите в Тарту и Констанц, но ако проследим внимателно пътищата на тяхното развитие, ще установим, че това не са същите тези школи от времето на тяхната поява. Многобройни ревизии и „междинни баланси“ преживяха те от самите им създатели, за да говорим за тях като за нещо установено и непропоречно в същността си. И тези различия с началото не са следствие само на логичното развитие на основополагащата идея, вървяща към своето по-пълно и по-съвършено реализиране, а са плод на все по-ясно осъзнаващо се преливане и взаимно влияние на отделните позиции. И ако за методологическата ситуация от шестдесетте години до средата на седемдесетте беше характерно именно рязкото противопоставяне на отделните направления, то от средата на седемдесетте години насам е характерна точно противоположната тенденция. За това естествено причината е не само изчерпването на отделните школи като вътрешен потенциален заряд, но, струва ми се — достигането на тяхната зрелост. Зрялото и качествено разработване на литературоведската проблематика не може да не доведе до възникване на идеята за една същностна интеграция на отделните направления на базата на достигнатите резултати, защото само недобросъвестен поглед може да не види както постиженията на „другите“, така и собствените ограничения. В скоби казано, това е може би вътрешната логика на формулировката „граници и възможности на литературознанието“, предложена от проф. Атанас Натев.

Марксисткото литературознание не може да наблюдава отвън развитието на тези процеси. Нещо повече дори — макар и в основата си неговата методологическа позиция да е единна и стабилна, то конкретната изследователска методология, способна да обхване цялостното многообразие и своеобразие на художествената култура и литературния процес, все още не е създадена. И зато-

ва наред с чисто идеологическата дискусия, която то води с буржоазното литературознание, то все по-решително се наемва и в другата — методологическата (струва ми се, че не е необходимо да се изтъква тяхното взаимно преплитане и в крайна сметка — единство). Но и в рамките на самото марксистко литературознание методологическата дискусия има за решаване множество задачи — наивно е да се мисли, че то вече е постигнало единствената и непоклатима истина за всички явления в литературата — това е най-малкото противоречие с основните тезиси на диалектиката. Плод на тази нагряла необходимост беше и проведеният през есента на 1981 година двустранен симпозиум между представители на Унгарската и Българската академия на науките, в резултат от който е издаден и настоящият сборник. И, струва ми се, че този сборник най-добре доказва не само необходимостта, но и фактическото съществуване на онази вътрешна диалогичност, за която стана дума по-горе.

Симпозимът, а и последвалият го сборник имаха за цел да разгледат и критически да оценят две от нашумелите напоследък западни литературоведски концепции — херменевтиката и рецептивната естетика. В този смисъл задачата може би донякъде съвпада със задачите на идеологическата и методологическата дискусия на марксизма със западното литературознание. Но наред с тази задача, сборникът недвусмислено показва, че все пак за нас е много по-важно да подискутираме за собствените си позитивни сваявания за същността на художествената литература и принципите на нейното изследване. И мисля, че тези, които ще посегнат към тази книга именно с подобен интерес, няма да останат разочаровани. Особено силна беше тази тенденция при българските участници — дори и зад привидно най-реферативния и „вторичен“ доклад на Ангел Ангелов, чиято задача като че ли се свежда до представянето и анализа на различните видове херменевтика на Шайгер, Хайдегер и Шпитцер, ясно се долавя една позитивна литературоведска програма, за чието оформяне критическият анализ безспорно е помогнал, но и без който самият този критически анализ би бил невъзможен.

Основата, върху която се гради сборникът, са двете статии „Импровизация и доказателственост в литературознанието“ от Атанас Натев и „Квадратурата на херменевтичския кръг“ от Никола Георгиев. Това качество те придобиват не просто поради високото равнище, на което са написани, а главно заради остремежа, който личи в тях, да се изгради една цялостна концепция за нещата, ма-

кар и конкретният повод да е взет от критиката на рецептивната естетика (А. Натев) и херменевтиката (Н. Георгиев).

Атанас Натев не се занимава обстойно с проблемите и резултатите на конкретната литературоведска школа рецептивна естетика. По-скоро неговото внимание е насочено към самия процес на функциониране на литературната творба, като мимоходом отбелязва различните решения, предложени от един или друг изследовател. Задачата му е логически да ни въведе в проблематиката, да изгради една стройна система, позволяваща на литературоведа да проникне във вътрешния смисъл на процесите, изграждащи художественото възприятие. Той отново се връща към старата своя идея за триединството на художествената дейност на обществото като неделимо диалектично единство от специфичен строеж, въздействена необходимост, предизвикала и формирана от този градеж и съответстваща на тях начин на въздействие. Но докато в предишните си трудове и най-вече в „Литературознание и изкуствознание — методологически въпроси“ той разглеждаше повече аспекта на вътрешния строеж на творбата, то тук вниманието му е насочено главно към неговия комуникативен аспект. От този подход са определени и двете основни понятия, които той въвежда като база за анализ — импровизация и доказателственост. На това се дължи и сравнително по-голямото внимание, отделено на различните подходи в съвременното литературознание, свързани с художествената комуникация. След като разкрива техните вътрешни основания и тяхната необходимост като изследователски програми, Натев се спира и на вътрешните им ограничения, свързани най-вече с проблемата за онова вътрешно ядро, което изгражда спецификата на художествената дейност именно като художествена и в позитивното си изложение се стреми да определи именно това ядро, определящо незаменимостта на художествения тип въздействие. В този пункт той силно си прилича и със статията на Н. Георгиев, чието основание са потърсени по друг начин, но крайният извод почти се покрива — този момент е едно много сериозно доказателство за силата и необходимостта на методологическата дискусия вътре в границите на марксисткото литературознание, което, изхождайки от една основна методологическа програма, може да стигне до почти единен резултат, макар и да анализира различни аспекти на художествената дейност — културологическият при Натев и структурно-градивният при Н. Георгиев.

Художествената специфика е потърсена от Натев във въведеното от него понятие „литературен начин на мисле-

не", което е ново в сравнение с предишните му трудове. Авторът предупреждава, че не бива да се търси психологическа основа за тълкуването на това явление, макар че, в коби казано, и някои психологически концепции могат да помогнат при анализа на това, което на други места Натев нарича „антропологичен корен“ на изкуството. По-важно е обаче другото — как изкуството съумява да създаде такъв механизъм на изграждане и функциониране, който да определя неговата важна обществена роля. В статията е анализиран един от аспектите — възможността посредством изкуството да се получи особен специфичен обществен опит, противодействащ на опита, насаждан от културата и в същото време движещ самата култура напред. Трябва да се съжалява, че в статията на този въпрос е отделено малко място, докато всъщност тук би трябвало да падне един от главните ѝ акценти. По тази причина и самото понятие „литературен начин на мислене“ остава недостатъчно определено и поради това и недостатъчно функционално. А неговият анализ би довел автора и до едно по-разгърнато определение и на основната му понятийна триада, би посочил различните равнища и аспекти, на които тя се разполага и функционира, и по този начин би уплътнило концепцията му. По този пункт съм съгласен с препоръките, направени от Искра Панова в предговора към сборника. Но има и още един проблем, на който бих искал да се спра.

Основата на Натевата концепция за изкуството като противодействие на културата се намира в анализа на взаимоотношението индивид — култура. Според едно негово сполучливо определение, дадено на друго място, изкуството е кръстопът, където се срещат обществената мяра на човека и човешката мяра на обществото. Въздействайки върху индивида и пренасяйки специфичен обществен опит, художествената творба формира по един непосредствен и непринуден начин неговата обществена същност. От своя страна по принципа на обратната връзка изкуството се противопоставя на културата и на адаптивните ѝ механизми, насочени към поглъщане на индивидуалността, непрекъснато обновявайки хуманитарната ѝ същност. Натев на много места изтъква важната роля на изкуството при формиране на общественото начало на индивида, затова не можем да го упрекнем в разделянето на изкуство и култура по принципа — надиндивидуални модели — индивидуално и личностно противодействие. Но все пак, струва ми се, под влияние предимно на литературата на двадесетия век, той малко подзапуска ролята на индивида и

индивидуалното противодействие в процеса на художественото противодействие на културата — някои последни явления на художествената култура като че ли се съпротивяват на такова разбиране, откритоено насочвайки своята въздействена стратегия именно към критиката на индивида, макар и не от позицията на утвърдените и затова допък-де консервативни културни модели. И тук има, струва ми се, място за диференциране и развитие на иначе много интересния тезис за контраадаптивната функция на изкуството в културното пространство.

Статията на Никола Георгиев „Квадратурата на херменевтичката кръг“ малко изненадва с острия тон, насочен срещу основните теоретически постулати на херменевтиката от средата на века. Но, от друга страна, в тази статия авторът като че ли за първи път излага основите на своята литературоведска позиция, което я прави особено важен факт в нашето литературознание. Изходна точка на неговата критика, както и на неговата позитивна концепция е въпросът как може да бъде постигнат адекватният смисъл на един художествен текст. Тук застава особено остро въпросът за спецификата на художествеността — въпрос, на който досега авторът отговаряше предельно предпазливо. Това не му пречи обаче да види основните противоречия в концепцията на херменевтиката — разтварянето на художественото въздействие в цялостната езикова и културна дейност — операция, заличаваща разликите между изкуство и неизкуство. Основен аргумент в полемиката е краткият семиотичен и въздействен анализ на художествения текст, неговата способност да обедини най-разнообразни типове строен, стилистика и възприятие в нов, нареден тям, запазвайки същевременно всичките им градивни и въздействени възможности. Това според мен е един много плодотворен път на художествения анализ, който по своему доразвива общата културологична концепция, предложена от Ат. Натев, придавайки ѝ конкретност и приложимост в практиката.

Третата част от статията е посветена на критиката на самата херменевтична процедура — стъпаловидното постигане на крайните значения по пътя на преодоляването на продуктивните неразбирания. Под съмнение е подложено самото схващане за крайно и абсолютно значение. След обстоен анализ на историческия път на различните теоретически школи и свързаните с тях художествени направления авторът стига до идеята, че само един тип теории, свързани с общото схващане на семантическия мизъм, пледират за единство и абсолютност на художествения смисъл. До-

като противоположните направления, чието право на съществуване се определя от връзката им с друг тип художествени системи, приемат множествеността, неопъстеността на художествения смисъл. Въпросът се пренася и по-дълбоко — във възгледите около идентичността на самата творба — проблем, който е основен за литературознанието на двадесетия век. Верен на изложението във втората част на статията си възглед за особената двусъставност на художествените градеж и въздействена стратегия, Н. Георгиев и тук разрешава конфликта с твърдението, че една от най-същностните специфики на художествеността е именно едновременното присъствие на определеност и неопределеност на смисъла в творбата, но не като компромисен реверанс към двете враждуващи тенденции, подобно на кроччанския интуитивизъм, а под формата на диалектично противоречие и единство. И даже е по-правилно да се каже, че не двете начала, а именно това тяхно противоречиво единство е в основата на художествената специфика — възглед, разкриващ пред литературознанието много пътища за разрешаване на въпроси, които до скоро трудно се поддаваха на щогоде адекватно решение.

Необходимо допълнение към разглежданите две общи концепции е статията на Ангел Ангелов, който по пътя на приближения към своя предмет анализ успява да очертае същността на различните видове херменевтика, същевременно, по повод различни конкретни въпроси при анализа на Щайгеровата концепция, да изгради една стройна и много интересна система на основните проблеми на литературния анализ в неговото отношение към езика, историята на литературата и културата. По-ясно от всякакви метатеоретични разсъждения прозвучава сравнението между трите вида интерпретация, разглеждани от автора на основата на стихотворението от Мьорике „На една лампа“ Щайгер, Хайдегер и Шнитцер изхождат от различни представи за същността на литературата и нейната връзка с извънлитературните явления. И в съвсем частния спор за възможното значение на един само стих се улавят онези различия, съществуващи между философското гледище на Хайдегер и филологическите позиции на Щайгер и Шнитцер.

Конкретен методологически принос към въпроса за равнищата на рецепцията, придружен от практически анализ, представява статията на Радосвет Коларов „Перцептивност на литературния художествен текст (с оглед на фоничното му равнище)“. При него основен проблем е проблемът за възможностите на езика да създават или не устойчиви

художествено функционални структури. След задълбочена методологическа подготовка и проведен експеримент авторът доказва зависимостта между различните равнища на художествения текст, при която зависимост отделни явления, каквато е например звуковата структура на текста, са в състояние да получат художествена функционалност, без при това да бъдат „художествени“ априорно. Изследванията на Коларов и неговите методологически постановки дават ценен принос в теориите за същността на поетическия език, те показват, че той не е някакво отклонение от естествения или пък самостоятелна сфера, а целенасочено функциониране на налични възможности, поставени в специфичен функционален контекст. В такъв смисъл можем да разглеждаме статията на Коларов като естествено продължение на възгледите, изложени от Н. Георгиев в същия сборник.

От българска страна участие в дискусията взе и Светлозар Игов с доклада „Критиката като херменевтика“. Той минава малко встрани от темата, защото разглежда херменевтиката не като сравнително ясно обособена литературоведска школа със свои методологически позиции, а възстановява етимологизиранния смисъл на понятието и оттам вади заключения за характера на критическата дейност като интерпретация — въпрос, който не е чужд и на редица изследователи от нашия век. Следвайки логиката на изложението си, Игов навлиза в диалектиката между интерпретаторска и оценъчна роля на критиката в художествения процес — въпрос, който може да се решава по много начини. Авторът е най-склонен да признае ценността на интерпретацията като способност за вникване в текста, като способ за обучение на читателя и оттук съвсем логично стига до идеята за мълчаливото разбиране, за нямата интерпретация, очертана като възможност на зрялата култура. Струва ми се, че във възгледа на Игов все пак се подценяват някои аспекти на критиката и най-вече специфичните ѝ функции като самосъздаване на строежа на художествената творба. Струва ми се, че пълното мълчание би означавало и невъзможност за осъществяване на това самонаблюдение на художествената дейност и ще лиши читателя от инструментите за проникване в текста. Не само интерпретацията и оценката са корените, от които се хранят критиката — самото съществуване на художествения процес, възможността за извършване на операцията, която Игов нарича проникване зад прозрачната неяснота, е невъзможно без съществуването на някакъв, макар и не сегашния метаезиков пласт на литературата.

Унгарското участие в сборника „Граници и възможности на литературознанието“ е по-разнопосочно и може би малко по-детайлизирано, с една широка амплитуда на тематичен обхват — от основополагащата методологическа разработка на Лайош Нирьо „Теорията на литературата като метанаука“, през погледа на основните насоки в съвременното литературознание, който прави Ендре Бойтар, до анализите на отделни етапи в историята на херменевтичните учения и тяхната връзка с други школи — най-вече Георг Лукач, направени от Габор Бонихай „Лео Попер и съвременната херменевтика“ и Дьорд Твердота „Фактори за възникването на произведението“ (всъщност анализ на връзките на естетическата теория на Атила Йожеф с Кроче и феноменологията).

Статията на Нирьо „Теорията на литературата като метанаука“ е опит да се очертае моделът на литературознанието като йерархична структура, разполагаща се на различни равнища на обобщение и абстрактност, и да се намерят принципните отношения между отделните дялове на литературознанието. Неговият извод, че изводите и твърденията на всеки един от дяловете може да се оценяват и възприемат само в съответствие на собствената вътрешна мяра на съответното равнище, ми се струва правилен и необходим, но, от друга страна, мен лично ме учуди желанието на автора да противопостави диахронията и синхронията в битието на литературата като обекти на различни равнища и съответно дялове на литературознанието. Същността на литературната теория като метанаука не е основание да се твърди например следното: „Теорията на литературата затова е способна да обхване литературата като цяло, защото прилага към нея синхронен метод, следователно я разглежда не във времевата плоскост, а „разгърната в пространството“. Синхронният подход се занимава с литературата като система.“ (с. 24). Но авторът като че ли изпуска изпредвид, че самата система на литературата е диахронна, че да се търси моделът за диахронията е не по-малка задача на теорията, отколкото задачата ѝ да анализира структурата на литературното произведение. И тук става дума не за дублиране на функциите на историята, а именно за построяката на един метанаучен модел не толкова дори на принципите на литературното развитие, колкото на самия принцип на художествеността, който е изключително диахронен — ние не сме в състояние да разположим едно до друго в пространството две принципино различаващи се явления, отразяващи принципино различни системи в литература. А ако сме в съ-

стояние да ги положим едно до друго, това също е въпрос пак на диахронията, която трябва да обясни какъв е този особен случай, при който принципино различни явления могат да съжителствуват. И всичко това са задачи не на нещо друго, а именно на теорията. В този смисъл правилното на едно равнище твърдение за обособените равнища на всеки от дяловете на литературознанието може да се подложи на съмнение и преоценка, да се видят онези точки на „прескачане“, които хвърлят мостове между предметите на отделните дялове, без да нарушават вътрешната стройност на изследователската методология.

Интересна гледна точка ни представя Ендре Бойтар в своята статия „Нови явления в литературознанието“. Тя е посветена най-вече на рецептивната естетика и има за задача не толкова да очертае основните етапи в нейното развитие, колкото да обсъди някои основни проблеми пред литературознанието, които нейната поява постави. За принципино много важни аз смятам позициите му по отношение на мястото на литературознанието между самата литература и нейната история и обществото и неговото развитие. Този въпрос стои, разбира се, пред всички литературоведски школи, но след рецептивната естетика, той вече влезе и в работната методология на литературознанието, силно променяйки не само привичната му парадигма, но и обществената му роля. Но тази смяна на научната парадигма води до явления, които разнизват донякъде границите на самото литературознание, вкарват в него не просто предметите, но и методите на социологията и психологията, твърди Бойтар, а къде остава мястото на „истинския“ литературовед? Въпреки че статията завършва с този въпрос, самото му формулиране е вече теоретическо постижение, защото оттук нататък започва борбата за овладяване на собствената мяра на литературознанието, на неговото незаменимо място в културата.

Статията на Габор Бонихай и Дьорд Твердота са интересни най-вече с конкретния анализ на развитието на две литературоведски концепции на автори, които у нас като теоретици не са познати — критикът Лео Попер и големият поет Атила Йожеф. Въпреки че научният принос на тези статии се отнася най-вече към историята на унгарското литературознание, в тях и за българския читател има интересни моменти. Статията на Бонихай, в стремеше си да утвърди възгледите на Попер, ни води в цялостната литературоведска ситуация от началото на века, в която можем да наблюдаваме в детайли не просто пораждането на една теория, а оазис философска, художествена и литературовед-

ска основа, която прави не само възможна, но и необходима за развитието на литературознанието. Бонихай ни показва нагледно историческата логика в утвърждаването на теоретическите и методологическите концепции, което, ако се пренесе като база за сравнение върху логиката на самото художествено равнище, ще може да очертае една много интересна диалектика, която би била нов извор на познания, върху движещите сили на художествения процес. Това са, разбира се, пожелания — до изпълнението на подобна задача може да се стигне по пътя на огромни по обема си изследвания, но статията на Бонихай ни показва, че те са възможни.

В този дух е и разработката на Твердота, който също се мъчи да улови възникването на една методологическа концепция в условията на една литературоведска ситуация, в която две крайности — интуитивизмът на Кроче и логистиката на феноменологията, дават интересно напрежение, което може да се използва. За съжаление авторът твърде бегло ни описва процеса, без да успее да ни въведе в самата същност на новополучилата се литературоведска концепция, стремяща се да обогати марк-

сизма с критично анализирани и усвоени елементи от чужди теории. А както посочва в предговора си Искра Панова — тъкмо тук можем да търсим и най-голямата актуалност на тази статия, — мястото ѝ в методологическата дискусия, за която говорих в началото.

И ако трябва с две думи да се обобщим, бих казал, че сборникът показва както силните, така и недотам силните страни на нашето литературознание. За първите стана дума в написаното, а слабостите са, струва ми се, най-вече в недостатъчната експедитивност на водене на дискусиата. Ако направим и най-беглата справка за „новостите“, за които се говори в този сборник, ще открием, че дори в 1981 г., когато симпозиумът се провеждаше, те бяха само относително нови, а днес, когато сборникът е налице, доста от разбиваните с труд врати в редица от докладите са вече от само себе си отворени. И затова може би главният принос на тази книжка е не в критиката, а в позитивните възгледи, в предложенията — като такава ще заеме тя мястото си в съвременната методологическа дискусия.

Александър Панов

SOMMAIRE

150-ème anniversaire de la naissance de Vassil Levski

Marko Sémov — Soleil et drapeau	3
Svetlozar Igov — Les paroles de Levski et la littérature bulgare	9

* * *

Guéorgui Dimov — Orientations et traits fondamentaux de la critique littéraire pendant les années 20 et 30 du siècle dernier	14
Ivan Bogdanov — Littérature documentaire, essais, méthode de création	42
Ilya Patchev — La diversité des genres dans la poésie lyrique de Vaptzarov	60
Yordan Vassilev — Portraits socio-psychologiques d'Ivan Hadjiski	78
Margarita Bradistilova — Conflits et personnages dans les drames de Kolyo Guéorguiev	95
Andreï Manalov — Boris Vian — entre le mythe et la chrestomathie	108

A travers la pensée esthétique mondiale

Raphael Alberti — L'épopée nationale dans la poésie espagnole contemporaine	117
---	-----

Communications scientifiques, souvenirs

Yossif Moroz — K. D. Balmont en Bulgarie	130
Vera Balabanova — Mes souvenirs de G. P. Stamatov	149
Nicolai Dontchev — Lettres de Salvatore Quasimodo	162

A travers la presse étrangère

Lu dans les revues littéraires d'URSS et des Pays-Bas	164
---	-----

Revue

Ivan Sestrinski — Encore sur Yordan Yovkov („Yordan Yovkov“ par Ivan Sarandjev)	170
Alexandre Panov — „Limites et possibilités de la critique littéraire“, recueil	173

СП. „ЛИТЕРАТУРНА МИСЪЛ“ ПРИЕМА ЗА ПУБЛИКУВАНЕ СТАТИИ С ОБЕМ ДО 40 СТАНДАРТНИ МАШИНОПИСНИ СТРАНИЦИ — 30 РЕДА ПО 65 ЗНАКА, В ДВА МАШИНОПИСНИ ЕКЗЕМПЛЯРА (ИЛИ ОРИГИНАЛ И КСЕРОКОПИЕ). АВТОРИТЕ ДА ПОСОЧВАТ ТРИТЕ ИМЕНА, АДРЕСА И ТЕЛЕФОНА СИ. РЪКОПИСИ, КОИТО НЕ ОТГОВАРЯТ НА ТЕЗИ ИЗИСКВАНИЯ, НЕ СЕ РАЗГЛЕЖДАТ ОТ РЕДКОЛЕГИЯТА

Адрес на редакцията сп. „Литературна мисъл“, ул. „Чапаев“ 52.
бл. 17, 1113 София, тел. 73-31 (вътр. 39-94)

© Институт за литература
при БАН
1987

сjo Jusautor, Sofia

Технически редактор *К. Иванова*

Коректори *И. Коева и К. Тошкова*

Дадена за набор на 18. III. 1987 г. Подписана за печат на 6. VIII. 1987 г. Формат 70/100/16
Печатни коли 11,13 Издателски коли 14,42 Тираж 1650 Изд. индекс 11232
Годишен абонамент 12 лв. Отделна книжка 1,30 лв.

Печатница на Издателството на Българската академия на науките
1113 София, ул. „Акад. Г. Бончев“, бл. 6 Поръчка № 1305